اشکال به احتمال «عدم رؤیت هلال در غدوه بیست و نهم»؛ عدم امکان ثبوتی رؤیت آن

ایشان در برگهای که دیروز به من دادند ده احتمال را برای حدیث مطرح کردهاند. خودشان دو احتمال نهم و دهم را مطرح کردهاند. هفتم و هشتم هم در مباحثه مطرح شده و اشاره کردهاند، پنج احتمال هم در کلام مرحوم آقا رضی خوانساری بود، یکی هم برای مرحوم آقای شعرانی بود. البته من بین فرمایش آقای شعرانی با آن چه که در مباحثه، بیست و نهم گرفتیم فرقی نفهمیدم، آقای شعرانی هم بیانشان همین بود، خواستند بگویند در یک شبانهروز، قمر نمیتواند این قدر حرکت کند.

آن اشکالی اصلی ای که ایشان دارند، این است: ایشان میگویند وقتی طرف در صبح بیست و نهم نگاه کرد، و ماه را ندیدیم، خلاصه تا دوازده ساعت بعد شش درجه رفته، پس ماه جدید شده و از تحتالشعاع خارج شده. البته تحت الشعاعی که ایشان میگویند منظورشان همان پنج درجه حد دانژون است، نه آن تحتالشعاع معروفی که ده درجه است. «شما میگویید اگر در صبح بیست و نهم ماه تازه وارد محاق شده باشد» این خلاف مسلم نزد هویین است. بیست و هشتم وارد محاق شده است، صبح بیست و هشتم در محاق است. این از مسلمات است، نه اینکه تازه صبح بیست و نهم وارد محاق شود. پس منظور شما از محاق دو تا پنج درجه دست راست و چپ قمر است.

شاگرد: اختلاف صغروی است. اختلاف در اینجا است که محاق از کجا شروع میشود. هویینی که میگویند از صبح بیست و هشتم شروع میشود، محاق را وسیعتر گرفتهاند.

استاد: منظور شما این بود. من هم مشکلی ندارم. قمر را در نظر بگیریدی پنج درجه قبلش و پنج درجه بعدش. در این پنج درجهها، دیگر دیده نمیشود و داخل حد محاق است.

حال فرض گرفتیم صبح بیست و نهم رفتیم و نگاه کردیم، ماه را ندیدیم. چرا ندیدیم؟ چون تازه آلآن، وارد آن پنج درجه دست چپ شده و هنوز به مقارنه نرسیده است. پنج درجه مانده به مقارنه، وارد شود. چند روز پیش هم همین اشکال مطرح شد. خب به این پنج درجه وارد شد، فوقش تا دوازده ساعت بعد شش درجه میرود. شش درجه عینی یک درجه از مقارنه رد شده. تا پنج درجه از مقارنه نگذرد که از محاق بیرون نمیآید. حد دانژون که از پنج درجه خودش در آن طرف هلال جدید، تکان نخورده است.

شاگرد۲: عینی محاقش زودتر از ... .

استاد: فرض ایشان این است که آلآن قبل از طلوع باندقه جرم قمر زودتر طلوع کرده، ولی چون تا خورشید زیر پنج درجه است، ما نمیبینیم.

شاگرد: وقتی ماه زودتر طلوع کند مقارنه است؟

استاد: وقتی نرسیده باید زودتر طلوع کند.

شاگرد: وارد محاق شده و پنج درجه مانده تا به خورشید برسد. پس عقب تر است.

استاد: نه، زودتر طلوع میکند.

شاگرد: بله.

استاد: فرمایش ایشان بالدقه این است: الآن خورشید دارد طلوع میکند، قمر پنج درجه قبل از آن طلوع کرده و کمی زیر پنج درجه است، پس ولو قبل از شمس طلوع کرده اما چون زیر پنج درجه است ما آن را نمیبینیم؛ طلب الهلال و لم یر. فوقش این است که وقتی طرف مغرب آمد، شش درجه رفته، یعنی از مقارنه یک درجه در شده است. ما که این طرف، یک درجه بعد از مقارنه هلال جدید نداریم. شما ده درجه را تنها پنج درجه را حساب میکنید و نمیگویید دو تا پنج درجه است. این فرمایش ایشان است. ببینید آن روزی که آن احتمال را گفتم آقایان هم این را فرمودند.

بازبینی #1
ایجاد شده 23 آوریل 2026 14:05:53 توسط ... .
به روزرسانی شده 23 آوریل 2026 14:06:53 توسط ... .